

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: J. Š., zastoupeného JUDr. Jaromírem Hanušem, advokátem se sídlem v Ostravě, Kosmova 20, proti žalovanému: Ministerstvu financí, se sídlem v Praze 1, Letenská 15, zastoupenému JUDr. Alanem Korbelem, advokátem se sídlem v Praze 5, nám. 14. října 3, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2003, čj. 533/34792/2003, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2004, čj. 8 Ca 235/2003 - 30,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2004, čj. 8 Ca 235/2003 - 30, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 4. 8. 2003, čj. 533/34792/2003, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ostravě ze dne 20. 11. 2002, čj. 6597/110/2000, jímž byl zamítnut žalobcův návrh na obnovu řízení ve věci odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu (dodatečný platební výměr ze dne 2. 6. 2000, č. 1000000252, čj. 35951/00/394921/0402), kterým byla daňovému subjektu dodatečně vyměřena daň z příjmů fyzických osob za rok 1997.

Žalobce se žalobou ze dne 1. 10. 2003, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného. Uvedl, že ve zdaňovacím období roku 1997 mu byla dodatečně vyměřena daň z příjmů fyzických osob, neboť v důsledku odcizení účetních dokladů nebyl schopen prokázat uskutečněné účetní operace. Dne 10. 10. 2001 ho Policie ČR vyzvala k převzetí nalezených účetních

dokladů a na základě toho posléze podal návrh na obnovu řízení dle § 54 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), která byla zamítnuta s tím, že nalezené účetní doklady nejsou ani novou skutečností, ani novými důkazy a neosvědčují tedy důvodnost povolení obnovy řízení. Jestliže byl daňový subjekt k předložení dokladů vyzván dle § 31 odst. 9 daňového řádu a on tak neučinil, šlo o jeho zavinění. Takový závěr však nemá oporu ve správním spise. Daňový řád v § 54 odst. 1 stanoví, že jsou-li naplněny stanovené důvody, řízení se vždy obnoví. Správce daně nejprve zkoumá, zda jsou dány stanovené důvody a teprve v další fázi hodnotí předložené důkazní prostředky, jejich důkazní sílu, vypovídací schopnost, pravdivost, úplnost atd. Vrácení účetních dokladů policií znamená, že najevo vyšly nové skutečnosti, i když není pochyb o tom, že existovaly od doby jejich pořízení. Tyto skutečnosti nemohly být bez zavinění žalobce uplatněny dříve v řízení a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí. Žalobce nesouhlasí s použitím pojmu zavinění v jeho případě, neboť ten zahrnuje složku vědění a složku vůle a v jeho případě o zavinění nejde, protože z objektivních důvodů nemohl účetní doklady předložit.

Městský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 21. 9. 2004, čj. 8 Ca 235/2003 - 30. Rozsudek odůvodnil následujícím způsobem:

Věc byla posouzena podle § 54 odst. 1 a § 56a odst. 1 daňového řádu. Ve správním řízení byla zásadní otázka, zda žalobcem uplatněný důvod je nebo není právně relevantním důvodem pro povolení obnovy řízení. V daném případě podmínky obnovy řízení nejsou splněny, neboť především nelze dospět k závěru, že nalezení a vrácení účetních dokladů je nově najevo vyšlou skutečností. Tyto doklady existovaly již v průběhu daňového řízení, žalobce o nich věděl a byl mu znám jejich obsah. Proto jejich nalezení nelze považovat za novou skutečnost nebo důkaz. Žalobci nic nebránilo, aby tyto důkazy v předchozím řízení uplatnil, a to i za situace, že neunesl důkazní břemeno dle § 31 odst. 9 daňového řádu. Jestliže v daném případě nelze uvedené účetní doklady považovat za nové skutečnosti nebo důkazy, chybí jedna ze základních podmínek pro nařízení obnovy řízení ve smyslu § 54 odst. 1 písm. a) citovaného zákona. Proto je nadbytečné zabývat se otázkou zavinění žalobce a otázkou, zda žalobcem tvrzené nové skutečnosti nebo důkazy mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí.

Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu včasnou kasační stížností, opírající se o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) a domáhal se zrušení napadeného rozsudku.

Stěžovatel městskému soudu vytkl nesprávnost jeho právního závěru, že nalezení účetních dokladů není nově najevo vyšlou skutečností nebo důkazem, neboť tyto účetní doklady existovaly již v průběhu dřívějšího řízení, stěžovatel o nich věděl a mohl je tedy uplatnit. Uplatnění těchto dokladů bylo fakticky nemožné z důvodu odcizení a názor městského soudu je přepjatě formalistický, jestliže se pod pojem nová skutečnost nebo důkaz spatřuje jen takové skutečnosti a důkazy, o

kterých nikdy nikdo dříve nevěděl. Za takové situace by snad obnova řízení nebyla povolena nikdy. Každá nová skutečnost je v určité relaci k předchozí skutečnosti a podmínku novosti je tedy nutno zkoumat pouze ve vztahu ke skutečnostem relevantním pro původní rozhodnutí. Proto nalezení účetních dokladů je novou skutečností. V této části je napadený rozsudek nepřezkoumatelný, neboť není řádně vypořádána námitka týkající se splnění podmínek stanovených v § 54 odst. 1 citovaného zákona.

V napadeném rozsudku navíc nebyla vůbec vypořádána námitka porušení mlčenlivosti, již stěžovatel uplatnil v replice, neboť o tom, kdo za žalovaného jedná, se dověděl až z vyjádření žalovaného.

Stěžovatel brojí i proti výroku o nákladech řízení ve prospěch žalovaného, opíraje se o § 60 odst. 7 s. ř. s. V daném případě jsou dány důvody zvláštního zřetele hodné pro nepřiznání náhrady nákladů žalovanému. Žalovaný je významným ústředním orgánem státní správy a schopnost a povinnost hájit vlastní rozhodnutí u soudu je integrální součástí řádného výkonu státní správy, k čemuž je dostatečně vybaven na rozdíl od občana. Je zjevné, že žalovanému náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný uvedl, že trvá na svém vyjádření k žalobě a uvádí, že podmínky pro obnovu řízení nejsou v daném případě dány. Jiné než zákonem stanovené důvody jsou pro možnost povolení obnovy řízení zcela irelevantní. K ostatním bodům stížnosti mu nepřísluší se vyjadřovat.

O důvodech kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvážil (vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti, podle § 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) následovně:

Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že je zde založen protokol o trestním oznámení J. Š. ze dne 29. 6. 1998, jímž Policii ČR oznámila odcizení firemního vozidla a v něm uložených účetních dokladů za rok 1997, dále úřední záznam Policie ČR, ze dne 10. 10. 2001 o nálezů daňových dokladů a zjištění jejich majitele, jenž obsahuje stručný soupis obsahu pytle, v němž byly „šanoný“ nalezeny. Soupis obsahuje 8 položek, resp. 8 pořadačů s označením barvy a jejich popisek. Konkrétní popis obsahu jednotlivých pořadačů není připojen. Obsažen je i úřední záznam téhož oddělení policie ze stejného data o převzetí nalezených dokladů stěžovatelem.

Nejvyšší správní soud se nejprve zaměřil na stěžovatelovu námitku nesprávného posouzení právní otázky podmínek pro obnovu řízení dle § 54 odst. 1 písm. a) daňového řádu, konkrétně nově najevo vyšlých skutečností či důkazů, které nemohly být bez zavinění daňového subjektu uplatněny již dříve v řízení. S argumentací městského soudu lze souhlasit potud, že nalezené účetní doklady

existovaly po dobu daňového řízení, avšak není možné souhlasit s názorem, že po jejich nalezení a vrácení stěžovateli je nelze považovat za novou skutečnost či nový důkaz. Skutečnosti a důkazy jsou nové, jestliže je daňový subjekt nemohl bez své viny uplatnit v původním řízení, přesto v době tohoto řízení existovaly. Pokud by důkaz v době původního řízení neexistoval, nemohl by být uplatněn, neboť tomu brání § 56a odst. 1 cit. zákona. Krádež účetních dokladů byla řádně oznámena dne 29. 6. 1998, krádeží tak vznikla na straně stěžovatele objektivní překážka možnosti odcizené účetní doklady pro účely daňového řízení předložit. I přes nespornou existenci těchto důkazů v době původního řízení nebyla poplatníkovi známa osoba držící odcizené účetní doklady. Nalezením a následným vrácením dokladů Policií ČR tato překážka odpadla. Za zavinění, jež v konstrukci podmínek zakotvených v § 54 odst. 1 písm. a) citovaného zákona představuje subjektivní prvek, v daném případě nelze považovat nemožnost předložení příslušných dokladů z důvodu jejich krádeže, neboť, jak shora uvedeno, jejich odcizením vznikla na straně daňového subjektu objektivní překážka možnosti předložení důkazů správci daně. Nejvyšší správní soud proto považuje tuto stěžovatelovu námitku za důvodnou.

Pokud jde o stěžovatelovu námitku, že městský soud opomněl vypořádat jeho námitku mlčenlivosti, Nejvyšší správní soud potvrzuje, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí skutečně není námitka vypořádána a napadené rozhodnutí je tudíž i v tomto ohledu vadným.

V poslední řadě Nejvyšší správní soud přezkoumal stěžovatelovu námitku vztahující se k výroku o nákladech řízení. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo ze shora uvedených důvodů shledáno vadným, musí být zrušen i výrok o nákladech řízení, neboť jde o výrok podmíněný prvním výrokiem. Městský soud o nákladech řízení ve smyslu ustanovení § 60 s. ř. s. rozhodne v následujícím řízení.

Nejvyšší správní soud pouze jako obiter dictum s poukazem na svou konstantní rozhodovací praxi¹ uvádí, že v případech, v nichž byl ústřední správní orgán v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a z obsahu spisu bylo patrné, že tomuto orgánu vznikly náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti pouze právním zastoupením, resp. s udělením plné moci advokátovi, náhradu nákladů řízení i přes úspěch žalovaného ústředního správního orgánu nepřiznal, neboť takové náklady nepovažuje za účelně vynaložené, protože ústřední správní orgán zaměstnává kvalifikované pracovníky, tudíž by měl být sám schopen obhájit rozhodnutí, jež vydal v rámci své působnosti.

Nejvyšší správní soud se zřetelem na uvedené skutečnosti rozhodnutí městského soudu v Praze zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

¹ Např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2006, sp. zn. 8 Afs 46/2005, a ze dne 28. 4. 2006, sp. zn. 8 Afs 70/2005

Městský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí o věci samé (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud ve věci v souladu s ustanovením § 109 odst. 1 s. ř. s. rozhodoval bez nařízení jednání.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu